

- **Abdullah Kahraman**, *İslam Hukukuna Giriş (İslam Hukuku-I)*, Ankara, Bilimsel Araştırma Yayınları, 2018, 454 s.

Değerlendiren: Ahmet AKTAŐ*

İslâm hukukunun ÷lkemizde geçerliliği olmasa da insanlar hayatlarını İslâm hukukuna göre idame ettirmeye çalışmaktadırlar. Bunu, insanların Diyanet'e ve bu konuda uzman olan hocalara sorduğu sorulardan anlamaktayız. Ayrıca İslâm hukukuna göre yaşamaya çalışan ve kanunlarını –tartışılsa da - bu hukuka göre düzenleyen ÷lkeler de vardır. Bundan dolayı bu durum İslâm hukuk ilmini bilmeye ve öğrenmeye sevk etmektedir. Ayrıca tarih boyunca sayıları binleri bulan âlimin birikimini görmezden gelinmemelidir. Bu erevede İslâm Hukukunu tanıma gayesiyle *İslâm Hukukuna Giriş* veya *İslâm Hukuk Tarihi* adı altında birçok eser neşredilmektedir. O eserlerden biri de İslâm Hukuk Tarihi mahiyetinde hazırlanan ve Abdullah Kahraman tarafından kalem alınan *İslam Hukukuna Giriş* adlı kitaptır. Söz konusu kitabı ele almadaki gayemiz kitabın diğer *İslâm Hukukuna Giriş* kitaplarından farklı bir muhtevaya sahip olması ve konuları etraflıca ele alınmasıdır. İslâm hukuk tarihi açısından büyük bir boşluğu doldurduğunu düşündüğümüz bu kitap on beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm *Temel Kavramlar*, İkinci bölüm *Fıkıh ve İslam Hukuku*, nc bölüm *İslam Hukuk Tarihi*, Dördüncü bölüm *İslam Hukukunun Hz. Peygamber Döneminde Gelişmesi: Medine Dönemi (622-632)*, Beşinci bölüm *Sahabe Dönemi (632-H. I. Yüzyılın Ortaları)*, Altıncı Bölüm *Tâbin Dönemi (Kurucu İçtihat Dönemi-I/VII Yy. Ortaları 132/750)*, Yedinci bölüm *Tebe-i Tâbin Dönemi ve Mezheplerin Teşekkülü*, Sekizinci Bölüm *Diğer Mezhepler ve Mezheplerin Yayılması*, Dokuzuncu Bölüm *İlk Türk-İslam Devletleri ve Anadolu Selçuklu Devletlerinde İslam Hukuku*, Onuncu Bölüm *Osmanlı Dönemi İslam Hukuku (Kuruluşundan Tanzimat'a Kadar (1299-1839))*, On birinci Bölüm *Tanzimat'tan Cumhuriyete Kadar İslam Hukuku*, On ikinci Bölüm *Günümüzde İslam Hukuku*, On nc Bölüm *Tanzimat'tan Günümüze Kadar Yetişen İslam Hukukçuları*, On dördüncü Bölüm *İslam Hukuku ve Değişim*, On beşinci Bölüm *İslam Hukukuna Ait Nazariyeler ve Genel Hukuk Prensipleri (Kavâid-i Külliye)*.

Kitabın olumlu yanları olduğu kadar olumsuz yanları da mevcuttur. Söz konusu kitabın olumlu özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

* Cumhuriyet Üniversitesi İslâm Hukuku Doktora ğrencisi, ahmet03kts@hotmail.com

1. İslâm Hukukuna Giriş ve İslâm Hukuk Tarihi kitaplarından farklı ve geniş bir içeriğe sahiptir. Özellikle fikhî mezhepler, Selçuklu devleti ve diğer Türk devletlerindeki İslâm Hukukunun durumu üzerinde detaylı bir şekilde durulmuştur. Eserin on birinci bölümünde olan *Tanzimat'tan Cumhuriyete İslam Hukuku* konusunu ele alması çalışmayı benzeri diğer kitaplardan farklı kılan özelliklerdendir. Nitekim bu bölümde Tanzimat'la başlayan hukukî değişim, hazırlanan kanunlar ve Medeni Kanun üzerinde durulmuştur. Yazar, daha sonraki bölümde İslâm Hukukunun modernist akımlarla ilişkine ve İslâm hukukun niçin öğrenmemiz gerektiğine değışmiştir (sy. 381-382).

2. Yazar, İslâm Hukuk Tarihini alışılmışın dışında bir dönemlendirmeye ele almaktadır. Müellif, daha önce yazılan İslâm Hukuk Tarihi kitaplarında “taklid dönemi”, “taassub dönemi”, ve “duraklama dönemi” gibi isimlendirmelerin yanlış olduğunu belirtmiş ve kitabında da bu ifadelere yer vermemiştir (sy. 59-60). Yazarın farklı bir dönemlendirme yapması büyük bir yanlış düzeltmekte ve İslâm Hukuk tarihi yazımında yeni bir soluk getirdiği düşünülebilir.

3. Kitabın önemli özelliklerinden biri de kaynakça bölümüdür. Yazar günümüz kaynaklarından bolca istifade etmiştir. Kitabın hacmi dikkate alındığında yazarın geniş bir kaynakça kullanmadığı göze çarpmaktadır. Bu durum çalışma için olumsuz olarak görülmekle birlikte yazar kendi bilgi birikiminden istifadesiyle eseri vücuda getirdiği anlaşılmaktadır. Okuyucu bu durumu eserde rahatlıkla hissedebilir.

Kitabın olumsuz yanlarını da şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Kitapta çok sayıda imla, yazım ve cümle hataları mevcuttur. (Bazı hatalar için bk. sy. 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393) Bazı yerlerde yüzyıl tarihleri hem miladî hem de hicrî olarak verilmiş ama bazı yerde de bu yüzyıl tarihleri verilip bunun miladî mi yoksa hicrî mi olduğu belirtilmemiştir. Buna benzer bir hata da yüzyıl tarihlerinde kullanılan rakamlardır. Bu rakamlar bazı yerlerde Latin rakamları ile belirtilirken bazı yerlerde Romen rakamları ile belirtmiştir. Bu durum standartlığa aykırıdır. Nitekim yazıda neye karar kılınmışsa o şekilde devam edilmelidir.

2. Kitapta bir yerde işlenmesi gereken bir konu başka bir yerde işlenmiştir. Örneğin yedinci bölümde Mâlikîlerden bahseden başlıkta Şâfiî mezhebinin yayıldığı yerlerden bahsetmiştir (sy. 200). Ayrıca bazı yerlerde cümle tekrarları da mevcuttur. Örnek olarak sayfa 278'de Karahanlılar dönemindeki âlimleri saydıktan sonra sayfa 279'da da bu veri aynen tekrarlanmıştır. Ayıca buna benzer bir tekrar sayfa 214'te de vardır.

3. Kitabın on ikinci bölümü olan *Günümüzde İslam Hukuku* başlığını biraz daha geliştirilebilir. Burada, günümüzde müslüman olan ülkelerin –Suudi Arabistan, Irak, Lübnan, Mısır gibi- durumları ele alınabilir ve bu ülkelerdeki İslâm Hukukuna dair çalışmalara kısa da olsa değinilebilir. Buna bağlı olarak bu bölümde yer alan *İslam Hukukunun Günümüzdeki Durumu* başlığını geliştirmek mümkündür.

Son olarak ifade etmemiz gerekirse eser İslâm Hukuk ilmi alanda önemli bir yere sahip olacaktır. Bu doğrultuda eserdeki eksikliklerin giderilerek bu sahaya ilgi duyan araştırmacılar için daha etkili bir sunumla yeniden basılması temennimizdir.